

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

شبکه‌های اجتماعی بازار تجارت غیرقانونی حیات وحش را تسهیل می‌کنند.

نیما بادلو

۱- * نویسنده مسئول: دانشجو کارشناسی علوم و مهندسی محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد

badelunima@gmail.com

فاطمه جهانفر

۲- دانشجو کارشناسی علوم و مهندسی محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد

fatemejahanfr@gmail.com

پوریا سرداری

۳- دانشجو کارشناسی ارشد علوم زیستی، دانشکده علوم زیستی، دانشگاه سایمون فریزر کانادا

pourya.sardari3@gmail.com

چکیده

با افزایش روز افزون خرید و فروش آنلاین حیات وحش در بستر فضای مجازی به عنوان حیوانات خانگی این برداشت ناپایدار اثرات منفی را بر جمعیت‌های مختلف گونه‌ها اعمال می‌کند. در حالی که طیف وسیعی از این تجارت بر روی گونه‌ها مختلف پستاندار خزنده دوزیست و پرند تا امروز در بستر مجازی شناسایی شده اند انجام تحقیقات گسترده جهت شناسایی طیف کاملی از بسترهای مجازی که خرید فروش غیر قانونی حیات وحش در آنها انجام گرفته و ارزیابی و واکاوی ابعاد و مقیاس این تجارت جهت مداخلات و مطالبات موثر برای مبارزه و حل مشکل از طریق جلوگیری قانونی خرید فروش در بسترهای ممکن و آموزش مردم جهت عدم خرید اهمیت فزونی می‌یابد.

کلمات کلیدی: قاچاق حیات وحش، حیوانات خانگی، خرید و فروش آنلاین، فضای مجازی

مقدمه:

تجارت حیات وحش شامل تمام فروش یا مبادله منابع جانوران و گیاهان وحشی توسط مردم است (Abensperg-Traun, 2009). هر چند که برداشت پایدار از طبیعت و حیات وحش به عنوان غذا (Hitchens et al, 2020) و دارو (Dufour et al, 2022) از دیر باز توسط انسان اتفاق افتاده است اما اخیرا برداشت ناپایدار حیات وحش به عنوان یک جرم و یکی از مهم ترین تهدیدات تنوع زیستی شناخته می‌شود که منجر به برداشت‌های ناپایدار از جمعیت‌های حیات وحش شده است (Di Minin et al, 2022). حیات وحش ممکن است تحت عنوان‌های مختلفی نظیر حیوانات خانگی، گیاهان زینتی، زیور آلات و دارو برداشت

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

شود (Sas-Rolfes et al. 2019). اما امروزه برداشت و خرید و فروش آن‌ها به عنوان حیوان خانگی یافته است (Nekaris et al., 2010). همچنین بسترهای خرید و فروش مجازی با نمایش حیوانات وحشی در محیط‌های انسانی خارج از زیستگاه طبیعی‌شان تمایل انسان‌ها برای نگهداری حیوانات خانگی را افزایش می‌دهد (Vail, 2018).

مواد و روش‌ها

مقاله حاضر با مروری بر مطالعات علمی به روش مطالعات کتابخانه‌ای و جست‌وجو مجلات علمی و سایت‌های اینترنتی معتبر در پایگاه جهانی داده صورت گرفته است.

نتایج و بحث

در سال‌های اخیر به ویژه در قاره آسیا تجارت حیات وحش تحت عنوان حیوانات خانگی رشد قابل توجهی داشته است (thach et al, 2018). با رشد و پیشرفت تکنولوژی بستر خرید و فروش غیر قانونی و قانونی حیات وحش در بستر شبکه‌های اجتماعی به سرعت افزایش یافته است (Siriwat and Nijman, 2018) و در بسیاری از نقاط دنیا خرید و فروش غیر قانونی حیات وحش از بازارهای حقیقی به سمت بازارهای اینترنتی و بسترهای مجازی حرکت کرده است (Siriwat and Nijman, 2020) در حالی که تجارت حیات وحش در شبکه‌های اجتماعی در کشور ایران نیز در بسترهای متعددی برای طیف متفاوتی از گونه‌ها بصورت غیرقانونی و مستمر در حال انجام است (Sardari et al, 2022).

سرداری و همکارانش در مطالعه‌ای که در بازه زمانی بین ماه‌های اردیبهشت و مرداد سال ۱۴۰۰ شمسی آگهی‌های خرید و فروش لاکپشت‌ها در سایت شیپور را استخراج با تمرکز بر چهار گونه بومی و حفاظت شده *Mauremys*، *Emys orbicularis*، *Testudo graeca*، *caspic* و *Testudo horsfieldii* پایش کردند. در طول این بررسی، ۲۲۰ آگهی شامل ۴۴۴ لاکپشت بومی برای فروش به عنوان حیوان خانگی در سایت شیپور بررسی شدند که در آن‌ها *T. graeca* بیش از سایر گونه‌ها (۴۰ درصد) تبلیغ شد و *E. orbicularis* بیشترین تعداد افراد برای فروش (۴۹ درصد) را داشت. عمده‌ی آگهی‌ها از استان‌های تهران (۲۳ درصد)، اصفهان (۱۴ درصد) و خراسان رضوی (۱۱ درصد) بوده است. برخی از مناطق این استان‌ها زیستگاه کلیدی برای *E. orbicularis* و *T. horsfieldii*، *T. graeca* در ایران هستند. یافته‌های آن‌ها به تهدید جمعیت این لاکپشت‌ها در بازار آنلاین در صورت عدم کنترل این تجارت علی‌الخصوص در استان‌های فوق‌الذکر اشاره می‌کند (Sardari et al, 2022).

در مطالعه ای دیگر که توسط سرداری و همکارانش بر روی خرید و فروش غیر قانونی حیات وحش در بستر اینستاگرام و تلگرام در کشور ایران سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۰ میلادی انجام گرفت آن‌ها در مجموع ۳۰۵ آگهی فروش حیات وحش تحت عنوان حیوان

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

خانگی را برای ۶۳ گونه، از جمله پرندگان (۲۹٪)، دوزیستان (۲۷٪)، خزندگان (۲۶٪) و پستانداران (۱۷٪) ثبت کردند. اکثر گونه‌هایی که برای فروش تبلیغ می‌شوند (۶۵٪) توسط فهرست قرمز IUCN از گونه‌های در معرض خطر به‌عنوان کمترین نگرانی (LC) طبقه‌بندی شده‌اند، و ۵ درصد از گونه‌هایی که ما به‌عنوان تجارت ثبت کرده‌ایم، در معرض خطر انقراض (En) هستند و ۲۵ درصد از گونه‌ها نیز در فهرست CITES ثبت شده‌اند (Sardari et al, 2022).

نتیجه‌گیری

برای درک بهتر از تجارت غیر قانونی حیات وحش بهتر است تحقیقات بیشتری در مورد مقیاس و علل این خرید و فروش انجام شود تا تصویر واقعی و روندی از ابعاد این تجارت غیر قانونی مشخص شود (Sardari et al, 2022). رهیافت بررسی و سنتز مستمر بازارهای غیر قانونی حیات وحش موجود در شبکه‌های اجتماعی می‌تواند به ایجاد مداخلات موثر و مطالبه برای آسیب شناسی و نظارت بهتر بر تجارت غیر قانونی حیات وحش در شبکه‌های اجتماعی منجر شود (Sas-Rolfes et al. 2019). ضروری است که علیه فروشندگان و خریداران که خرید و فروش غیر قانونی حیات وحش را انجام می‌دهند اقداماتی انجام شود. همچنین می‌توان با مطالبه از بسترهایی که این خرید و فروش در آن‌ها انجام می‌شود جلوی این روند را گرفته و اقدام به حذف آگهی‌ها کرد. علاوه بر اقدامات فوق تلاش برای جلوگیری از خرید گونه‌های حیات وحش با آموزش مردم اهمیت به سزایی در مبارزه با خرید و فروش غیر قانونی حیات وحش خواهد داشت (Dal Ci and Lane, 2018).

Social Media and Marketplace Websites Facilitates Illegal Wildlife Trade

Nima Badelu *

Department of Environment, Faculty of Natural Resources and Environment, Ferdowsi University of Mashhad, Iran. badelunima@gmail.com

Fatemeh Jahanfar

Department of Environment, Faculty of Natural Resources and Environment, Ferdowsi University of Mashhad, Iran. fatemejahanfr@gmail.com

Pourya Sardari

Department of Biological Sciences, Simon Fraser University, 8888 University Blvd, Burnaby, BC, Canada. pourya.sardari3@gmail.com

Abstract:

With the rise of online commerce, the buying and selling of wildlife as pets has become increasingly prevalent in cyberspace. This unsustainable practice has negative consequences for the populations of various species. While there has been some research on the sale of mammals, reptiles, amphibians, and birds on virtual platforms, it is important to conduct more extensive

اولین همایش ملی پارک‌های ملی و مناطق تحت حفاظت

research to identify the full range of platforms where illegal wildlife sales take place. By evaluating and analyzing the dimensions and scale of this business, effective interventions can be developed to combat and solve the problem. This includes legal prevention of buying and selling on possible platforms and educating people about the harmful impact of such activities.

Keywords: wildlife trade, pets, online shopping, social media

منابع و مراجع مورد استفاده:

Abensperg-Traun, M. (2009). CITES, sustainable use of wild species and incentive-driven conservation in developing countries, with an emphasis on southern Africa. *Biological Conservation*, 142(5), 948-963.

Dufour, P. C., Miot, E. F., So, T. C., Tang, S. L., Jones, E. E., Kong, T. C., ... & Bonebrake, T. C. (2022). Home and hub: pet trade and traditional medicine impact reptile populations in source locations and destinations. *Proceedings of the Royal Society B*, 289(1982), 20221011.

Hitchens, R. T., & Blakeslee, A. M. (2020). Trends in illegal wildlife trade: Analyzing personal baggage seizure data in the Pacific Northwest. *PloS one*, 15(6), e0234197.

Lane, D. S., & Dal Cin, S. (2018). Sharing beyond Slacktivism: the effect of socially observable prosocial media sharing on subsequent offline helping behavior. *Information, Communication & Society*, 21(11), 1523-1540.

Nekaris, K. A. I., Shepherd, C. R., Starr, C. R., & Nijman, V. (2010). Exploring cultural drivers for wildlife trade via an ethnoprimate approach: a case study of slender and slow lorises (*Loris* and *Nycticebus*) in South and Southeast Asia. *American Journal of Primatology*, 72(10), 877-886.

Sardari P., Badelu N., Mohammadalizadegan A., Hadian P. (2022). Preliminary Insights on Illegal Online Trade of Native Turtles and Tortoises in Iran. *North American Conference for Conservation Biology (NACCB)*.

Sardari, P., Felfelian, F., Mohammadi, A., Nayeri, D., & Davis, E. O. (2022). Evidence on the role of social media in the illegal trade of Iranian wildlife. *Conservation Science and Practice*, e12725.

Siriwat, P., & Nijman, V. (2018). Illegal pet trade on social media as an emerging impediment to the conservation of Asian otters species. *Journal of Asia-Pacific Biodiversity*, 11(4), 469-475.

Siriwat, P., & Nijman, V. (2020). Wildlife trade shifts from brick-and-mortar markets to virtual marketplaces: A case study of birds of prey trade in Thailand. *Journal of Asia-Pacific Biodiversity*, 13(3), 454-461.

T., Sas-Rolfes, M., Challender, D. W., Hinsley, A., Veríssimo, D., & Milner-Gulland, E. J. (2019). Illegal wildlife trade: Scale, processes, and governance. *Annual Review of Environment and Resources*, 44, 201-228.

Thạch, H. M., Le, M. D., Vũ, N. B., Panariello, A., Sethi, G., Sterling, E. J., & Blair, M. E. (2018). Slow loris trade in Vietnam: Exploring diverse knowledge and values. *Folia Primatologica*, 89(1), 45-62.

Vail, R. M. (2018). Wildlife as pets: Reshaping public perceptions through targeted communication. *Human-Wildlife Interactions*, 12(2), 15.